

Bruxelles, 25. studenoga 2014.
(OR. en)

15733/14

Međuinstitucionalni predmet:
2013/0187 (COD)

AVIATION 218
CODEC 2291

IZVJEŠĆE

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	15472/14 AVIATION 2010 CODEC 2236
Br. dok. Kom.:	11496/13 AVIATION 90 CODEC 2072
Predmet:	<i>Priprema za sastanak Vijeća (<u>promet, telekomunikacije i energetika</u>) 3. prosinca 2014.</i> Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 216/2008 u području aerodroma, upravljanja zračnim prometom i uslugama u zračnoj plovidbi - SES II+, Uredba EASA – opći pristup

I. UVOD

Komisija je 12. lipnja 2013. Vijeću i Europskom parlamentu prosljedila dva zakonodavna prijedloga da ažurira uredbe o jedinstvenom europskom nebu i požuri njihovu provedbu. Paket SES II + za cilj ima poboljšanje konkurentnosti europskog sustava zračnog prometa te daljnji razvoj inicijative za jedinstveno europsko nebo pokrenute 2004. Opći cilj inicijative SES jačanje je važećih standarda sigurnosti u zračnom prometu kako bi se doprinijelo održivom razvoju sustava zračnog prometa i poboljšali ukupni rezultati Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (ATM) i usluga u zračnoj plovidbi (ANS).

U tom smislu, preinakom važećih četiriju uredbi o SES-u II (prijedlog preinake) i izmjenama Uredbe o osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (prijedlog o EASA-i) pojednostavio bi se zakonodavni okvir, uklonila preklapanja u važećim pravilima, poboljšao sustav nadzora i revidirala postojeća pravila s ciljem poboljšanja ukupnih rezultata u upravljanju zračnim prometom. Ključni problemi kojima se bavi prijedlog su nedovoljna učinkovitost usluga u zračnoj plovidbi i rascjepkanost sustava za upravljanje zračnim prometom (ATM).

Točnije, ciljevi izmjena prijedloga o EASA-i su usklađivanje trenutačnog područja primjene Uredbe o EASA-i sa zakonodavnim okvirom SES-a, uklanjanje nedosljednosti između njih i uključivanja koncepata interoperabilnosti SES-a. Prijedlogom se također ažurira Uredba o EASA-i uzimajući u obzir nedavni razvoj događaja u istraživačkom programu SESAR te se usklađuje sa Zajedničkom izjavom i zajedničkim pristupom Europskog parlamenta, Vijeća i Europskog parlamenta i Komisije o decentraliziranim agencijama (zajednički pristup).

II. RAD U SKLOPU VIJEĆA

Komisija je predstavila paket prijedloga o SES-u 2+ i procjenu njihova učinka Radnoj skupini za zračni promet 2. rujna 2013. Većina je delegacija ocijenila prijedloge preuranjenima, uzimajući u obzir da provedba prethodnog zakonodavnog paketa još nije pokazala svoj puni potencijal. Također je naglasila da zbog čestih izmjena trenutačne strukture SES-a postoji rizik od postizanja kontraproduktivnih rezultata, umjesto općeg cilja učinkovitosti. Nadalje u pogledu negativnih stajališta koja su izrazile države članice, detaljno ispitivanje paketa SES 2+ na razini radne skupine započelo je tek tijekom talijanskog predsjedništva u srpnju 2014., koje je radilo istovremeno na dva zakonodavna prijedloga.

Kako bi se postigao brz napredak na paketu SES 2+, predsjedništvo je primijenilo ograničeni pristup u vezi s Uredbom o EASA-i te ispitalo samo one članke prijedloga koji su izravno povezani s prijedlogom preinake Uredbe o SES-u. Delegacije su pozdravile smjeran pristup predsjedništva usmjeren na rezultate, i ocijenile također da se od Komisije očekuje da podnese odvojeni prijedlog o reviziji Uredbe o EASA-i u cijelosti tijekom 2015. Smatrale su da bi neka temeljna pitanja povezana sa statusom i ulogom Agencije, kao što su njezin naziv ili struktura financiranja trebalo ispitati u širem smislu odgovornosti Agencije, a ne samo sa stajališta ATM-a, koji je glavni predmet paketa SES II +.

Planirana revizija Uredbe o EASA-i pružit će priliku za provođenje dubinskog ispitivanja ovih temeljnih, kao i širih pitanja. Stoga nacrt općeg pristupa iz Priloga obuhvaća samo odabrane članke te u ostatku zanemaruje prijedlog Komisije.

III. OPĆE NAPOMENE

U cjelini su države članice pozdravile namjeru Komisije da pojednostavi i pojasni postojeći pravni okvir inicijative Jedinstveno europsko nebo te su podržale usklađivanje Uredbe o EASA-i s odredbama prijedloga preinake Uredbe o SES-u. Uređen, ujednačen niz pravila, posebno u tehničkim propisima kao što su interoperabilnost i izdavanje svjedodžbi u području ATM-a/ANS-a pružaju dodatnu vrijednost uklanjanjem preklapanja s Uredbom o SES-u. Njima se jasno razgraničava ekonomska regulacija SES-a, sadržana u prijedlogu preinake, od tehničkih aspekata SES-a u kojima Agencija ima specifičnu ulogu u osiguravanju regulacije i nadzora djelatnosti ATM-a/ANS-a.

Nakon intenzivnog rada obavljenog na razini radne skupine, Odbor stalnih predstavnika ispitao je i odobrio tekst nacrtu općeg pristupa na sastanku 21. studenoga 2014. Tom je prilikom delegacija ES zatražila pojašnjenja od Komisije o primjenjivosti prijedloga o EASA-i na zračne luke, posebno na zračnu luku Gibraltara te je svoje stajalište uvjetovala izjavom Komisije u tu svrhu. Službe Komisije potvrdile su da prijedlog o EASA-i kao takav ne obuhvaća zračne luke te se obvezale da će podnijeti relevantnu izjavu za zapisnik Vijeća.¹

U nastavku se donosi pregled izvršenih aktivnosti u kojem su manji tehnički ispravci teksta prikazani podebljanim i precrtanim slovima.

Delegacija UK zadržava parlamentarnu analitičku rezervu na prijedlog.

IV. PRIMJEDBE U VEZI S KONKRETNIM PITANJIMA

a) Vojni aspekti

Komisija je predložila proširenje područja primjene Uredbe o EASA-i kako bi se osiguralo da vojni pružatelji usluga poštuju civilna pravila zračnog prometa pri pružanju usluga civilnom prometu. Od početka rasprava države članice snažno su se protivile izmijenjenom području primjene te su smatrale da eksplicitno stavljanje vojne zajednice pod pravila SES-a ne poštuje njihovu regulatornu neovisnost. Nakon opširne razmjene stajališta s vojnim stručnjacima država članica i Europskom obrambenom agencijom 14. listopada 2014. predsjedništvo je zaključilo da će područje primjene Uredbe o EASA-i ostati nepromijenjeno te da će se nastaviti primjenjivati postojeće obveze vojske da osigura razinu sigurnosti koje su u najmanjoj mjeri djelotvorne koliko i temeljni zahtjevi koji se primjenjuju na civilne pružatelje usluga.

¹ Slična je izjava već bila sastavljena u vrijeme donošenja zadnje izmjene Uredbe o EASA-i, Uredbe (EZ) br. 1108/2009 (usp. dok. 12955/09 ADD 1).

b) Izdavanje svjedodžbi i izjave za interoperabilnost

Pružanje usluga u zračnoj plovidbi podliježe izdavanju svjedodžbi EASA-e ili nacionalnih nadzornih tijela, a za neke usluge osobnoj izjavi pružatelja usluge. Premda su ova načela utvrđena u članku 8. prijedloga preinake Uredbe o SES-u, Uredba o EASA-i sadrži materijalno-pravne odredbe, to jest temeljne zahtjeve koje pružatelji usluga u zračnoj plovidbi moraju ispunjavati (članak 8.b i Prilog V.b). Povezana pravila o ovlašćivanju za provedbu i daljnju izmjenu ovih pravila (članak 8.b) te povezane odgovornosti EASA-e (članak 22.a) također su utvrđeni u Uredbi o EASA-i.

U pogledu osposobljenih subjekata, kojima se mogu delegirati poslovi nadzora nacionalnih tijela, preinaka Uredbe o SES-u i Uredba o EASA-i slijede sličnu strukturu. Prijedlog preinake Uredbe o SES-u utvrđuje opći okvir za ove subjekte, dok Prilog V. prijedloga o EASA-i sadrži kriterije koje moraju ispuniti.

Zadržavajući gore navedenu temeljnu strukturu, zahvaćene odredbe su uređene i pojašnjene na razini radne skupine. Stoga je samo u prijedlogu o EASA-i zadržana jedinstvena definicija 'izjave' i jedinstveni Prilog za osposobljene subjekte čime se uklanja udvostručenje zakonodavnog okvira SES-a. Odgovornosti Agencije u pogledu izdavanja svjedodžbi i izjava također su pojašnjene. K tome, kao korak dalje u utvrđivanju odgovornosti Agencije, nekoliko je delegacija pozitivnim ocijenilo mogućnost uspostave detaljnih specifikacija temeljnih zahtjeva na razini Europe. Međutim, s obzirom na šire posljedice ovog novog, centraliziranog i usklađenog pristupa odgovornostima EASA-e, delegacije su smatrale da je primjerenije ispitati ovu mogućnost u kontekstu cjelovite revizije Uredbe o EASA-i tijekom 2015.

c) Rutne nakande

Komisija je za oba prijedloga o SES II + predložila izmjene kako bi se dodale rutne naknade kao izvor financiranja rastućih djelatnosti Agencije povezanih s ATM-om. U smislu SES-a, temeljni razlog za ovu promjenu bila je migracija stručnog znanja Eurocontrola za ispunjenje zadaća koje su od donošenja uredbi o SES-u II prenesene na EASA-u. Međutim, s obzirom da Komisija u ovom trenutku nije mogla pružiti jamstva delegacijama o praktičnim modalitetima tog prijenosa iz institucionalnog okvira Eurocontrola, odluka o ovom dodatnom izvoru financiranja odgođena je do održavanja rasprava o cjelokupnoj strukturi financiranja EASA-e u okviru revizije Uredbe o EASA-u tijekom 2015.

d) Delegirani i provedbeni akti

Općim se pristupom ažuriraju odredbe o delegiranim i provedbenim aktima u samo dva slučaja, u pogledu temeljnih zahtjeva (članak 8.b) i taksi i pristojbi (članak 64.). Uključivanjem povezanih standardnih članaka 65.a do 65.c odražavaju se ove promjene a za ostale odredbe namjerava se zadržati stalna primjena starih pravila komitologije kako je trenutačno utvrđeno u članku 65. Uredbe (EZ) 216/2008.

V. RAD U OKVIRU EUROPSKOG PARLAMENTA

Europski parlament imenovao je Davida-Mariu SASSOLIJA izvjestiteljem za predmet te je donio stajalište u prvom čitanju 12. ožujka 2014.

VI. ZAKLJUČAK

S obzirom na navedeno, Vijeće se poziva da na svojem sastanku 3. prosinca 2014.:

- ispita tekst kako je utvrđen u Prilogu I. ovom izvješću i usvoji opći pristup;
- primi na znanje i u zapisnik Vijeća unese izjavu koju treba podnijeti Komisija.

Članak 1.
Područje primjene

1. Ova Uredba primjenjuje se na:

- a) projektiranje, proizvodnju, održavanje i rad zrakoplovnih proizvoda, dijelova i uređaja te na osoblje i organizacije koji su uključeni u projektiranje, proizvodnju i održavanje takvih proizvoda, dijelova i uređaja;
- b) osoblje i organizacije koji su uključeni u letenje zrakoplova;
- (c) projektiranje, održavanje i rad aerodroma, kao i na osoblje i organizacije koji su uključeni u te djelatnosti te, ne dovodeći u pitanje zakonodavstvo Zajednice i domaće zakonodavstvo o okolišu i planiranju korištenja zemljišta, na zaštitu okoliša aerodroma;
- (d) projektiranje, proizvodnju i održavanje opreme aerodroma kao i na osoblje i organizacije koji su uključeni u te djelatnosti;
- (e) projektiranje, proizvodnju i održavanje sustava i komponenata za upravljanje zračnim prometom i za usluge u zračnom prometu (ATM/ANS), kao i na osoblje i organizacije koji su uključeni u te djelatnosti;
- (f) ATM/ANS kao i na osoblje i organizacije koji su uključeni u te djelatnosti.

2. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

- (a) proizvode, dijelove, uređaje, osoblje i organizacije iz stavka 1. točaka (a) i (b) i prilikom obavljanja vojne, carinske i policijske djelatnosti, djelatnosti potrage i spašavanja, protupožarne djelatnosti, djelatnosti obalne straže ili slične djelatnosti i službe. Države članice osiguravaju da te djelatnosti ili službe, u najvećoj mogućoj mjeri, uzimaju u obzir ciljeve ove Uredbe;
- (b) aerodrome ili dijelove aerodroma, niti na opremu, osoblje i organizacije iz stavka 1. točaka (c) i (d), koje nadzire i kojima upravlja vojska;
- (c) ATM/ANS, uključujući sustave i komponente, osoblje i organizacije iz stavka 1. točaka (e) i (f) koje pruža ili stavlja na raspolaganje vojska. Države članice osiguravaju da su zrakoplovi iz točke (a) ovog stavka, prema potrebi, odvojeni od drugih zrakoplova.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 8. Uredbe (EZ) br. (XXXX/XXX) o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka), države članice u najvećoj mogućoj mjeri osiguravaju da svi vojni objekti otvoreni za javnu upotrebu iz stavka 2. točke (b), ili usluge iz stavka 2. točke (c) koje za javnost obavlja vojno osoblje, pružaju razinu sigurnosti koja je učinkovita najmanje kao ona koja se zahtijeva bitnim zahtjevima navedenim u prilogima V.a i V.b.

Članak 2.

Ciljevi

1. Glavni je cilj ove Uredbe uspostaviti i održati visoki ujednačeni stupanj sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Europi.
2. Dodatni ciljevi iz područja uređenih ovom Uredbom su sljedeći:
 - (a) osigurati visoki ujednačeni stupanj zaštite okoliša;
 - (b) olakšati slobodno kretanje robe, osoba i usluga;
 - (c) promicati troškovnu učinkovitost regulatornih i certifikacijskih postupaka te izbjeći podvostručavanje na nacionalnoj i europskoj razini;
 - (d) pomagati državama članicama u ispunjavanju njihovih obveza iz Čikaške konvencije, postavljajući temelje zajedničkog tumačenja i ujednačene provedbe njezinih odredaba te jamčeći potpuno i pravovremeno poštovanje navedenih odredaba, posebno standarda ICAO-a, u okviru ove Uredbe i pravila za njezinu provedbu;
 - (e) diljem svijeta promicati stajališta Zajednice u pogledu sigurnosnih standarda i pravila u civilnom zrakoplovstvu uspostavom odgovarajuće suradnje s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama;
 - (f) osigurati jednak tretman za sve sudionike na unutarnjem zrakoplovnom tržištu.
 - (g) podupirati razvoj i provedbu glavnog plana ATM-a;
 - (h) regulirati sigurnost civilnog zrakoplovstva na način koji odgovara prirodi svake pojedine aktivnosti.

3. Sredstva za ostvarivanje ciljeva iz stavaka 1. i 2. su:

- (a) izrada, donošenje i ujednačena primjena svih potrebnih propisa;
- (b) priznavanje, bez dodatnih zahtjeva, certifikata, licencija, potvrda i drugih dokumenata, izdanih za proizvode, osoblje i organizacije u skladu s ovom Uredbom i njezinim provedbenim propisima;
- (c) osnivanje neovisne Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu: „Agencija”);
- (d) ujednačena provedba svih potrebnih propisa od strane nacionalnih zrakoplovnih tijela i Agencije u okvirima područja njihove nadležnosti.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe:

- (a) „stalni nadzor” znači poslovi koji se obavljaju u svrhu provjere jesu li uvjeti pod kojima je certifikat bio izdan ili koji su obuhvaćeni izjavom ispunjeni u svakom trenutku razdoblja valjanosti tog certifikata ili izjave, kao i poduzimanje bilo kakve zaštitne mjere;
- (b) „Čikaška konvencija” znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i njezini prilozi, potpisana u Čikagu 7. prosinca 1944. godine;
- (c) „proizvod” znači zrakoplov, motor ili elisa;

- (d) „dijelovi i uređaji” znači bilo koji instrument, oprema, mehanizam, dio, sprava, pribor, softver ili dodatna oprema, uključujući komunikacijska oprema, koji se upotrebljavaju ili su namijenjeni za upotrebu pri upravljanju ili kontroli zrakoplova tijekom leta; oni uključuju dijelove strukture zrakoplova, motora ili propelera, ili opremu koja se upotrebljava za manevriranje zrakoplovom s tla;
- (d.a) „komponente ATM-a/ANS-a” znači bilo koje komponente, kako su definirane u članku 2. stavku 19. Uredbe (EZ) br. XXX/XXX o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka);
- (e) „certifikacija” znači svi oblici priznavanja usklađenosti proizvoda, dijela ili uređaja, organizacije ili osobe s primjenjivim zahtjevima, uključujući odredbe ove Uredbe i njezine provedbene propise, kao i izdavanje odgovarajućeg certifikata koji potvrđuje takvu usklađenost;
- (e.a) „izjava” za potrebe ATM-a/ANS-a znači bilo koja pisana izjava:
- i. o sposobnosti i sredstvima za ispunjavanje obveza povezanih s pružateljima usluga letnih informacija, kako je navedeno u članku 8.b stavku 3. ove Uredbe;
 - ii. o sposobnosti i sredstvima za ispunjavanje obveza za organizacije koje se bave projektiranjem, proizvodnjom i održavanjem sustava i komponenata ATM-a/ANS-a, kako je navedeno u članku 8.b stavku 4. ove Uredbe;
 - iii. o sukladnosti ili prikladnosti za uporabu sustava i komponenti koju izdaje organizacija koja se bavi projektiranjem, proizvodnjom i održavanjem sustava i komponenata ATM-a/ANS-a, kako je navedeno u članku 8.b stavku 5.a ove Uredbe;
 - iv. o provjeri sustava koji se treba staviti u uporabu, a koji izdaje pružatelj usluga, kako je navedeno u članku 8.b stavku 5.a ove Uredbe.

- (f) „osposobljeni subjekt” znači tijelo kojemu Agencija ili nacionalno zrakoplovno tijelo može dodijeliti [...] posebno zaduženje u pogledu certificiranja ili nadzora te koje je pod kontrolom i u nadležnosti navedene Agencije, odnosno navedenog tijela;
- (g) „certifikat” znači svako odobrenje, licencija ili drugi dokument koji se izdaje kao rezultat certifikacije;
- (h) „operator” znači bilo koja pravna ili fizička osoba koja upravlja ili namjerava upravljati jednim ili većim brojem zrakoplova ili jednim ili većim brojem aerodroma;
- (i) „komercijalna djelatnost” znači svako letenje zrakoplova za naknadu ili bilo koju drugu novčanu protuvrijednost, koja je dostupna javnosti ili koja se, kada nije dostupna javnosti, obavlja na temelju ugovora između operatera i kupca, pri čemu kupac nema nad operaterom nikakvu kontrolu;
- (j) „kompleksni zrakoplov na motorni pogon” znači:
- i. zrakoplov:
 - s najvećom certificiranom uzletnom masom koja prelazi 5 700 kg, ili
 - certificiran za najveći broj putničkih sjedala koji je veći od devetnaest, ili
 - certificiran za letenje s najmanjom posadom od barem dva pilota, ili
 - opremljen turboreaktivnim motorom/motorima ili s više od jednog turboelisnog motora; ili
 - ii. certificirani helikopter:
 - s najvećom certificiranom uzletnom masom koja prelazi 3 175 kg, ili
 - za najveći broj putničkih sjedala koji je veći od devet, ili
 - certificiran za letenje s najmanjom posadom od barem dva pilota, ili
 - iii. zrakoplov s nagibnim rotorom;

- (k) „simulacijski uređaj za obuku” znači svaka vrsta uređaja koja na tlu simulira uvjete letenja; u to ulaze simulatori letenja, uređaji za letačku obuku i obuku iz letačkih i navigacijskih postupaka te uređaji za osnovno osposobljavanje iz instrumentalnog letenja;
- (l) „kvalifikacija” znači izjava unesena u licenciju, u kojoj se utvrđuju povlastice, posebni uvjeti ili ograničenja koja se na tu licenciju odnose;
- (m) „aerodrom” znači određeno područje (uključujući sve zgrade, instalacije i opremu) na tlu ili na vodi na fiksnoj strukturi, fiksnoj strukturi uz obalu ili plutajućoj strukturi, namijenjeno u cijelosti ili djelomično za slijetanje, uzlijetanje i površinsko kretanje zrakoplova;
- (n) „oprema aerodroma” znači bilo koja oprema, sprave, pribor, softver ili dodatna oprema, koja se upotrebljava ili se namjerava upotrebljavati kako bi se doprinijelo operaciji zrakoplova na aerodromu;
- (o) „stajanka” znači određeno područje namijenjeno za smještaj zrakoplova u svrhu ukrcaja ili iskrcaja putnika, pošte ili tereta, za punjenje goriva, parkiranje ili održavanje;
- (p) „usluge upravljanja postupcima na stajanci” znači usluge upravljanja aktivnostima i kretanjima zrakoplova i vozila na stajanci;
- (q) „ATM/ANS” znači usluge upravljanja zračnim prometom kako su definirane člankom 2. stavkom 10. Uredbe (EZ) br. XXX/XXX o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka), letačke navigacijske usluge iz članka 2. stavka 4. navedene Uredbe, uključujući funkcije i usluge upravljanja mrežom iz članka 17. iste Uredbe, i usluge koje obuhvaćaju prikupljanje i obradu podataka te formatiranje i dostavu podataka općem zračnom prometu u svrhu sigurne zračne plovidbe;
- (r) „sustav ATM-a/ANS-a” znači bilo koja kombinacija opreme i sustava kako je definirana člankom 2. stavkom 33. Uredbe (EZ) br. [XXX/XXX] o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka);

- (s) „usluge letnih informacija” znači usluge namijenjene za davanje savjeta i informacija korisnih za sigurno i učinkovito izvođenje letova;
- (t) „opći zračni promet” znači svako kretanje civilnih zrakoplova, kao i državnih zrakoplova, uključujući vojne, carinske i policijske zrakoplove, koje se provodi u skladu s postupcima ICAO-a;
- (u) „glavni plan ATM-a” znači plan potvrđen Odlukom Vijeća 2009/320/EZ², u skladu s člankom 1. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 219/2007³ od 27. veljače 2007. o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR)⁴.

Članak 8.b

ATM/ANS

1. Izvođenje ATM-a/ANS-a mora biti u skladu s bitnim zahtjevima utvrđenim u Prilogu V.b i, koliko je primjereno, u Prilogu V.a.
2. Od izvoditelja ATM-a/ANS-a zahtijeva se da imaju svjedodžbu. Svjedodžba se izdaje kada izvoditelj dokaže da je sposoban i da ima sredstva za izvođenje odgovornosti povezanih s njegovim pravima. U svjedodžbi se specificiraju dodijeljena prava i opseg davanja usluga.
3. Odstupajući od stavka 2., države članice mogu odlučiti da pružatelji usluga letnih informacija mogu dati izjavu o svojoj sposobnosti i sredstvima za izvođenje svojih odgovornosti, povezanih s uslugama koje pružaju.

² SL L 95, 9.4.2009., str. 41.

³ SL L 64, 2.3.2007., str. 1.

⁴ SL L 64, 2.3.2007., str. 1. kako je izmijenjena uredbama Vijeća (EZ) br. 1361/2008 i br. 721/2014 (SL L 352, 31.12.2008. i SL L 192, 1.7.2014.).

4. Mjerama iz stavka 6. može se propisati zahtjev za certificiranje ili izdavanje izjave u pogledu organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava i komponenti ATM-a/ANS-a o kojima bitno ovise sigurnost i interoperabilnost. Svjedodžba za te organizacije se izdaje kada one dokažu da su sposobne i da imaju sredstva za izvođenje odgovornosti povezanih s njegovim pravima. U svjedodžbi se specificiraju dodijeljena prava.
5. Mjerama iz stavka 6. može se propisati zahtjev za certificiranje u pogledu sustava i komponenti ATM-a/ANS-a o kojima bitno ovise sigurnost i interoperabilnost. Svjedodžba za te sustave i komponente izdaje se kada podnositelj zahtjeva dokaže da su sustavi i komponente sukladni s detaljnim specifikacijama koje su utvrđene kako bi se osigurala sukladnost s bitnim zahtjevima iz stavka 1.
- 5.a Mjerama iz stavka 6. može se propisati zahtjev da pružatelj ATM-a/ANS-a iz članka 3. točke (e.a) podtočke iv. ili organizacija uključena u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava i komponenti ATM-a/ANS-a iz članka 3. točke (e.a) podtočke iii. izdaju izjavu u pogledu sustava i komponenti ATM-a/ANS-a o kojima bitno ovise sigurnost i interoperabilnost.
6. Mjere potrebne za provedbu ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 65.a ([...] stavka 2.). Tim se mjerama preciziraju posebno:
 - (a) uvjeti za pružanje ATM-a/ANS-a u skladu s bitnim zahtjevima iz Priloga V.b i, ako je primjereno, iz Priloga V.a;
 - (b) uvjeti za uspostavljanje detaljnih specifikacija koje se primjenjuju na sustave i komponente ATM-a/ANS-a, i obavješćivanje podnositelja zahtjeva o njima;

- (c) uvjeti za izdavanje, održavanje, izmjenu, suspenziju ili ukidanje svjedodžbi iz stavka [...] 2. i prema potrebi, stavka 5.;
- (d) odgovornosti nositelja certifikata;
- (e) prema potrebi, uvjeti i postupci u vezi s izjavama pružatelja usluga i organizacija uključenih u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava i komponenti ATM-a/ANS-a iz stavaka od 3. do 5.a, te s nadzorom nad njima;
- (f) uvjeti pod kojima su operacije zabranjene, ograničene ili podliježu određenim uvjetima radi sigurnosti;
- (g) uvjeti za izdavanje i širenje obveznih informacija kako bi se osigurala sigurnost pri izvođenju ATM-a/ANS-a;
- (h) *[izbrisano]*
- (i) operativna pravila i komponente ATM-a/ANS-a potrebne za uporabu zračnog prostora.

U pogledu pružanja usluga ATM/ANS, Komisija je ovlaštena delegiranim aktima u skladu s člankom 65.b izmijeniti ili dopuniti Prilog V.b ako je to potrebno u svrhu tehničkog, operativnog ili znanstvenog razvoja ili dokaza sigurnosti povezanih s ATM-om/ANS-om kako bi se, u mjeri u kojoj je to potrebno, postigli ciljevi utvrđeni člankom 2.

7. Mjere iz stavka 6.:

- (a) odražavaju bespriječnost i najbolju praksu u području ATM-a/ANS-a i, prema potrebi su u skladu s glavnim planom ATM-a;
- (b) razmjerne su vrsti i složenosti izvođenih usluga;
- (c) uzimaju u obzir svjetska iskustva na području ATM-a/ANS-a te znanstveni i tehnički napredak;
- (d) razvijaju se koristeći se u najvećoj mogućoj mjeri odgovarajućim odredbama Uredbe (EZ) br. [XXX/XXX] o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka) i predviđaju prijelazne mehanizme kako bi se osigurao kontinuitet svjedodžbi koje su već izdane u skladu s tom Uredbom; one prvobitno uključuju sigurnosne odredbe tih uredaba i, ako je primjereno, u slučaju budućih izmjena, uzimaju u obzir najnoviji znanstveni i tehnički napredak;
- (e) omogućuju žurni odgovor na utvrđene uzroke nesreća i ozbiljnih incidenata.

Članak 13.

Osposobljeni subjekti

Pri dodjeli posebnih poslova certificiranja ili nadzora osposobljenom subjektu, Agencija ili dotično nacionalno zrakoplovno tijelo dužni su osigurati da takav subjekt ispunjava kriterije utvrđene u Prilogu V.

Osposobljeni subjekti ne izdaju certifikate ili ovlaštenja niti primaju izjave.

POGLAVLJE III.
EUROPSKA AGENCIJA ZA SIGURNOST ZRAČNOG PROMETA

ODJELJAK I.

Zadaci

Članak 17.

Osnivanje i funkcije Agencije

1. U svrhu provedbe ove Uredbe osniva se Europska agencija za sigurnost zračnog prometa.
2. U svrhu osiguranja dobrog funkcioniranja i razvoja sigurnosti civilnog zrakoplovstva Agencija:
 - (a) obavlja sve zadaće i sastavlja mišljenja o svim pitanjima uređenim člankom 1. stavkom 1.;
 - (b) pomaže Komisiji osmišljavajući mjere koje je potrebno poduzeti u svrhu provedbe ove Uredbe. Kad te mjere uključuju tehničke propise i posebno propise vezane za konstrukciju, projektiranje i operativne aspekte, Komisija ne smije mijenjati sadržaj tih mjera bez prethodne koordinacije s Agencijom. Agencija također pruža Komisiji tehničku, znanstvenu i upravnu potporu potrebnu za izvršavanje njezinih zaduženja;
 - (c) poduzima potrebne mjere unutar granica nadležnosti koja joj je dodijeljena ovom Uredbom ili nekim drugim zakonodavstvom Unije;
 - (d) provodi inspekcijske nadzore i istrage potrebne za obavljanje svojih zadaća;
 - (e) obavlja, u svojem području nadležnosti, u ime država članica, one funkcije i zadaće koje države članice imaju na temelju primjenjivih međunarodnih konvencija, posebno Čikaške konvencije.
 - (f) podupire nadležna tijela država članica u obavljanju njihovih zadaća osiguravanjem foruma za razmjene informacija i stručnog znanja koje pružaju države članice na dobrovoljnoj osnovi.

Članak 22.a

ATM/ANS

U odnosu na ATM/ANS iz članka 4. stavka 3.c, Agencija:

- (a) sama ili posredstvom nacionalnih zrakoplovnih tijela ili osposobljenih subjekata provodi inspekcijski nadzor i revizije organizacija koje certificira;
- (b) izdaje i obnavlja svjedodžbe organizacijama koje su smještene izvan državnog područja na koje se primjenjuju odredbe Ugovora i koje su odgovorne za pružanje usluga u zračnom prostoru državnog područja na koje se primjenjuju odredbe Ugovora;
- (c) izdaje i obnavlja svjedodžbe organizacijama koje pružaju paneuropske usluge;
- (c.a) izdaje i obnavlja svjedodžbe organizacijama uključenim u projektiranje, proizvodnju ili održavanje sustava i komponenti paneuropskih ATM-a/ANS-a ili prima izjave tih organizacija;
- (c.b) prima izjave organizacija koje certificira, kako je navedeno u točkama (b) i (c) u odnosu na sustave ATM-a/ANS-a;
- (d) izmjenjuje, obustavlja ili ukida odgovarajuću svjedodžbu ako uvjeti u skladu s kojima je izdana više nisu ispunjeni ili ako imatelj svjedodžbe više ne ispunjava obveze koje proizlaze iz ove Uredbe ili njezinih provedbenih pravila.

Agencija obavlja i zadaće navedene u točkama (c) i (d) u odnosu na druge organizacije ako je dotična država članica to zatražila.

ODJELJAK III.

Načini rada

Članak 52.

Postupci za izradu mišljenja, certifikacijskih specifikacija i uputa

1. U najkraćem mogućem roku nakon stupanja ove Uredbe na snagu, upravni odbor uspostavlja transparentne postupke za izdavanje mišljenja, specifikacija za certificiranje, prihvatljivih načina usklađivanja i smjernica iz članka 18. točaka (a) i (c).

Ti postupci:

- (a) temelje se na stručnom znanju koje pružaju civilna i, prema potrebi, vojna zrakoplovna regulatorna tijela država članica;
 - (b) prema potrebi uključuju stručnjake relevantnih zainteresiranih strana, između ostalog vojnih, i temelje se na stručnom znanju Eurocontrola, mjerodavnih europskih normizacijskih tijela ili drugih specijaliziranih tijela;
 - (c) osiguravaju da Agencija objavljuje dokumente i da se opsežno savjetuje sa zainteresiranim strankama u skladu s vremenskim rasporedom i postupkom koji uključuje obvezu Agencije da u pisanom obliku odgovara na postupak savjetovanja.
2. Kada Agencija u skladu s člankom 19. oblikuje mišljenja, specifikacije za certificiranje, prihvatljive načine usklađivanja i smjernice koje će primjenjivati države članice, ona uspostavlja postupak za savjetovanje s državama članicama. U tu svrhu ona može oformiti radnu skupinu u koju svaka država članica ima pravo imenovati svog stručnjaka.
 3. Mjere iz članka 18. točaka (a) i (c) i postupci uspostavljeni na temelju stavka 1. ovog članka objavljuju se u službenom glasilu Agencije.
 4. Utvrđuju se posebni postupci u vezi sa žurnim mjerama koje Agencija mora poduzeti kako bi odgovorila na sigurnosni problem i obavijestila relevantne zainteresirane stranke o mjerama koje moraju poduzeti.

ODJELJAK IV.
Financijski zahtjevi

Članak 59.

Proračun

1. Prihode Agencije čine:
 - (a) doprinosi Unije,
 - (b) doprinos bilo koje europske treće zemlje s kojom je Unija sklopila sporazume, kako je navedeno u članku 66.;
 - (c) takse koje plaćaju podnositelji zahtjeva za izdavanje certifikata i potvrda Agencije i nositelji certifikata i potvrda koje je izdala Agencija;
 - (d) pristojbe za publikacije, osposobljavanje i sve ostale usluge koje pruža Agencija; i
 - (e) svi dobrovoljni financijski doprinosi država članica, trećih zemalja i drugih subjekata, ako takvi doprinosi ne ugrožavaju neovisnost i nepristranost Agencije;
 - (f) bespovratna sredstva tijela Unije, za izvršavanje njezinih zadaća na temelju članka 24. Uredbe (EZ) br. (XXXX/XXX) o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka).
2. Rashodi Agencije uključuju osoblje, upravne i infrastrukturne troškove te troškove poslovanja.

3. Prihodi i rashodi moraju biti uravnoteženi.
4. Proračuni regulatornih aktivnosti i takse koje se propisuju i ubiru za aktivnosti certificiranja zasebno se prikazuju u proračunu Agencije.
5. Svake godine upravni odbor na temelju nacrtu predviđenih prihoda i rashoda izrađuje nacrt predviđenih prihoda i rashoda Agencije za sljedeću proračunsku godinu.
6. Najkasnije do 31. ožujka upravni odbor prosljeđuje Komisiji i državama s kojima je Zajednica sklopila sporazume iz članka 66. nacrt predviđenih prihoda i rashoda iz stavka 4. koji uključuje nacrt organigrama kao i privremeni program rada.
7. Komisija prosljeđuje nacrt predviđenih prihoda i rashoda proračunskom tijelu zajedno s prednacrtom općeg proračuna Europske unije.
8. Na temelju nacrtu predviđenih prihoda i rashoda Komisija u prednacrt općeg proračuna Europske unije unosi procjene koje smatra potrebnima za organigram i iznos subvencije iz općeg proračuna, koju predlaže proračunskom tijelu u skladu s člankom 272. Ugovora.
9. Proračunsko tijelo odobrava proračunska sredstva za subvenciju Agenciji. Proračunsko tijelo prihvća organigram Agencije.
10. Proračun donosi upravni odbor. Po konačnom donošenju općeg proračuna Europske unije proračun postaje konačan. Proračun mu se prema potrebi prilagođava.

11. Upravni odbor što prije obavješćuje proračunsko tijelo o svojoj namjeri da provede bilo koji projekt koji bi mogao imati znatne financijske efekte na financiranje proračuna, posebno projekte u vezi s nekretninama, kao što su najam ili kupoprodaja zgrada. O tome obavješćuje Komisiju.

Kada podružnica proračunskog tijela priopći da namjerava dati mišljenje, ona to mišljenje prosljeđuje Upravnom odboru u roku šest tjedana od dana obavijesti o projektu.

Članak 64.

Takse i pristojbe

1. Takse i pristojbe naplaćuju se za sljedeće aktivnosti:
- (a) izdavanje i produljenje roka valjanosti certifikata te s tim povezane funkcije stalnog nadzora;
 - (b) pružanje usluga, s prikazom stvarnih troškova svake pojedine usluge;
 - (c) obradu žalbi;
 - (d) zaprimanje izjava kao i s tim povezane funkcije stalnog nadzora u području ATM-a/ANS-a.

Sve takse i pristojbe izražene su i plaćaju se u eurima.

2. Visine taksi i pristojbi određuju se tako da s njima povezani prihodi u načelu budu dostatni za pokriće ukupnih troškova pruženih usluga. U tim se troškovima prikazuju posebno svi rashodi Agencije koji se pripisuju osoblju uključenom u djelatnosti iz stavka 3., uključujući razmjerni doprinos poslodavca sustavu mirovinskog osiguranja. Te takse i pristojbe, uključujući one koje su bile ubrane u 2007. godini, predstavljaju namjenske prihode Agencije.

3. Mjere potrebne za provedbu ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 65.a ([...]stavka 2.). Te mjere posebno određuju aktivnosti za koje se trebaju naplatiti takse i pristojbe na temelju članka 59. stavka 1. točaka (c), (d) i (f), iznos taksi i pristojbi za svaku aktivnost te način na koji se one trebaju platiti. O nacrtu provedbenih mjera potrebno je savjetovati se s upravnim odborom.

Članak 65.a

Odbor

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Ako odbor ne dostavi nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 65.b

Izvršavanje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima ovim člankom.
2. Delegiranje ovlasti iz članka 8.b stavka 6. posljednjeg podstavka na razdoblje od pet godina od [*datuma objave ove Uredbe*]. Delegiranje ovlasti automatski se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije isteka svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 8.b stavka 6. posljednjeg podstavka. Odlukom o opozivu prestaje vrijediti delegiranje ovlasti navedeno u toj odluci. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Od posebne je važnosti da Komisija prije donošenja navedenih delegiranih akata postupi u skladu sa svojom uobičajenom praksom i da provede savjetovanja sa stručnjacima, uključujući sa stručnjacima država članica. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
5. Delegirani akt donesen na temelju članka 8.b stavka 6. posljednjeg podstavka stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od 2 mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne uloži nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za 2 mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 65.c

Hitni postupak

[...]

Članak [x.]

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.⁵

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu

Za Europski parlament

Predsjednik

Za Vijeće

Predsjednik

⁵ Za SL: „Ova Uredba objavljuje se zajedno s Uredbom o EASA-i (EZ) [br. XXXXX.] Time će se osigurati da obje uredbe stupe na snagu u isto vrijeme.”

PRILOG V.

MJERILA ZA OSPOSOBLJENE SUBJEKTE IZ ČLANKA 13. („OSPOSOBLJENI SUBJEKT” ILI „SUBJEKT”)

1. Subjekt, njegov direktor i osoblje nadležno za obavljanje pregleda ne smiju, neposredno ili kao ovlašteni predstavnici, sudjelovati u projektiranju, proizvodnji, komercijalizaciji ili održavanju proizvoda, dijelova, uređaja, komponenti ili sustava u njihovu radu, pružanju usluga ili uporabi. To ne isključuje mogućnost razmjene tehničkih informacija između uključenih organizacija i osposobljenog subjekta.
2. Subjekt i osoblje nadležno za poslove certificiranja i nadzora, inspekcijskih nadzora i vještačenja moraju izvršavati svoje zadaće sa što je moguće većim profesionalnim integritetom i tehničkom osposobljenošću te ne smiju biti izloženi nikakvim pritiscima ili poticajima, posebno ne onima financijske naravi, koji bi mogli utjecati na njihovu prosudbu ili rezultate njihovih zadaća certificiranja i nadzora, istraga, inspekcijskih nadzora i vještačenja, posebno ne od strane osoba ili skupina osoba na koje utječu ti rezultati.
3. Subjekt mora zapošljavati osoblje i raspolagati sredstvima koja su potrebna za odgovarajuće obavljanje tehničkih i administrativnih zadaća povezanih s postupkom certificiranja i nadzora, inspekcijskih nadzora i vještačenja; također mora imati pristup opremi koja je potrebna za izvanredne preglede.
4. Kvalificirani subjekt i njegovo osoblje nadležno za istrage mora imati:
 - dobru tehničku i strukovnu osposobljenost,
 - zadovoljavajuće poznavanje zahtjeva u pogledu zadaća certificiranja, inspekcijskih nadzora i vještačenja koje obavlja i odgovarajuće iskustvo s takvim postupcima,
 - potrebnu sposobnost sastavljanja izjava, evidencije i izvješća kojima dokazuje da su istrage, inspekcijski nadzor i vještačenja provedeni;

- dokumentirano opsežno iskustvo u ocjenjivanju javnih i privatnih subjekata.
5. Mora se jamčiti nepristranost osoblja koje je nadležno za provedbu istraga, inspekcijskog nadzora i vještačenja. Njihova naknada ne smije ovisiti o broju provedenih istraga, inspekcijskih nadzora i vještačenja niti o rezultatima tih istraga.
 6. Subjekt mora biti osiguran od odgovornosti, osim ako njegovu odgovornost ne preuzme država članica u skladu sa svojim nacionalnim pravom ili ako je država članica odgovorna za inspekcijske nadzore.
 7. Osoblje subjekta mora čuvati poslovnu tajnu u pogledu svih informacija koje je prikupilo pri obavljanju svojih zadaća na temelju ove Uredbe.

PRILOG V.b

BITNI ZAHTJEVI ZA ATM/ANS I ZA KONTROLE ZRAČNOG PROMETA

1. *Upotreba zračnog prostora*

- (a) Svim zrakoplovima, osim onih uključenih u aktivnosti iz članka 1. stavka 2. točke (a), u svim fazama leta ili na području gibanja na aerodromu, upravlja se u skladu sa zajedničkim općim operativnim pravilima i svim primjerenim postupcima specificiranim za upotrebu tog zračnog prostora.
- (b) Svi zrakoplovi, osim onih uključenih u aktivnosti iz članka 1. stavka 2. točke (a), moraju biti opremljeni propisanim komponentama i primjereno upravljani. Komponente koje se upotrebljavaju u sustavu ATM/ANS moraju također biti u skladu sa zahtjevima iz točke 3.

2. *Usluge*

- (a) *Zrakoplovne informacije i podaci za korisnike zračnog prostora za namjenu zračne navigacije*
 - i. Podaci koji se upotrebljavaju kao izvor za zrakoplovne informacije moraju biti dovoljno kvalitetni, potpuni, aktualni i pravovremeno proslijeđeni.
 - ii. Zrakoplovne informacije moraju biti točne, potpune, aktualne, nedvosmislene i odgovarajućeg integriteta u primjerenom formatu za korisnike.
 - iii. Prosljeđivanje takvih zrakoplovnih informacija korisnicima zračnog prostora mora biti pravovremeno i mora se odvijati putem dovoljno pouzdanih i brzih komunikacijskih sredstava zaštićenih od ometanja i narušavanja.
- (b) *Meteorološki podaci*
 - i. Podaci koji se upotrebljavaju kao izvor za zrakoplovne meteorološke informacije moraju biti dovoljno kvalitetni, potpuni i aktualni.

- ii. U najvećoj mogućoj mjeri zrakoplovne meteorološke informacije moraju biti precizne, potpune, aktualne, odgovarajućeg integriteta i nedvosmislene, kako bi zadovoljile potrebe korisnika zračnog prostora.
- iii. Prosljeđivanje takvih zrakoplovnih meteoroloških informacija korisnicima zračnog prostora mora biti pravovremeno i mora se odvijati putem dovoljno pouzdanih i brzih komunikacijskih sredstava zaštićenih od ometanja i narušavanja.

(c) Usluge zračnog prometa

- i. Podaci koji se upotrebljavaju kao izvor za pružanje usluga zračnog prometa moraju biti ispravni, potpuni i aktualni.
- ii. Usluge zračnog prometa moraju biti dovoljno točne, potpune, aktualne i nedvosmislene kako bi se ispunile sigurnosne potrebe korisnika.
- iii. Automatizirana pomagala pružanja informacija ili savjeta korisnicima moraju biti ispravno projektirana, proizvedena i održavana kako bi se osigurala njihova primjerenost namjeravanoj namjeni.
- iv. Usluge kontrole zračnog prometa i s njima povezani postupci moraju pružiti odgovarajuće razdvajanje između zrakoplova te spriječiti sudare zrakoplova s preprekama na manevarskoj površini aerodroma i, kada je to potrebno, pomoći u zaštiti od drugih opasnosti u zraku te osigurati brzo i pravodobno usklađivanje sa svim relevantnim korisnicima i obližnjim dijelovima zračnog prostora.
- v. Komunikacija između službi kontrole zračnog prometa i zrakoplova kao i između odgovarajućih službi kontrole zračnog prometa mora biti pravovremena, jasna, točna i nedvosmislena, zaštićena od ometanja i moraju je razumjeti i prema potrebi potvrditi svi uključeni sudionici.

- vi. Moraju postojati načini za otkrivanje mogućih slučajeva nužde i, kada je primjereno, za započinjanje učinkovitih akcija potrage i spašavanja. Ti načini obuhvaćaju, najmanje, odgovarajuće mehanizme uzbunjivanja, mjere i postupke usklađivanja te sredstva i osoblje za učinkovito pokrivanje područja odgovornosti.

(d) Komunikacijske usluge

Komunikacijske usluge moraju postići i održavati zadovoljavajuću performansu u vezi s njihovom raspoloživosti, integritetom, kontinuitetom i pravovremenosti. Moraju biti brze i zaštićene od narušavanja.

(e) Navigacijske usluge

Navigacijske usluge moraju postići i održavati zadovoljavajuću performansu u vezi s vođenjem, pozicioniranjem i, ako je na raspolaganju, vremenskim rasporedom. Mjerila učinkovitosti uključuju točnost, integritet, raspoloživost i kontinuitet usluga.

(f) Usluge nadzora

Usluge nadzora utvrđuju odgovarajući položaj zrakoplova u zraku i drugih zrakoplova i vozila na površinama aerodroma, s dostatnom učinkovitošću u odnosu na točnost, integritet, kontinuitet i vjerojatnost otkrivanja.

(g) Upravljanje protokom zračnog prometa

Pri taktičkom upravljanju protokom zračnog prometa na razini Unije upotrebljavaju se i osiguravaju dovoljno precizne i aktualne informacije o opsegu i prirodi planiranog zračnog prometa koji utječe na davanje usluga te se usklađuje i pregovara o preusmjeravanju ili zakašnjenju protoka prometa kako bi se smanjio rizik od situacija preopterećenosti zračnog prostora ili aerodroma. Upravljanje protokom zračnog prometa provodi se radi optimiziranja raspoloživog kapaciteta pri uporabi zračnog prostora i poboljšanja postupaka upravljanja protokom zračnog prometa. Temelji se na sigurnosti, transparentnosti i učinkovitosti, uz fleksibilno i pravodobno osiguravanje kapaciteta, sukladno Europskom planu zračne plovidbe.

Mjere iz članka 8.b stavka 6., koje se odnose na upravljanje protokom zračnog prometa, podupiru operativne odluke pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, operatera zračnih luka i korisnika zračnog prostora te obuhvaćaju sljedeća područja:

- (a) planiranje leta;
- (b) uporabu raspoloživog kapaciteta zračnog prostora tijekom svih faza leta, uključujući dodjelu slotova tijekom leta i
- (c) uporabu zračnih ruta za opći zračni promet, uključujući:
 - stvaranje jedinstvene publikacije za rutu i orijentaciju prometa,
 - mogućnosti preusmjeravanja općeg zračnog prometa s područja zagušenja prometa te
 - prioriteta pravila koja se odnose na pristup zračnom prostoru za opći zračni promet, posebno tijekom razdoblja gustog prometa i kriznih razdoblja,
- (d) dosljednost između planova leta i slotova u zračnim lukama te potrebne usklađenosti sa susjednim regijama, prema potrebi.

(h) Upravljanje zračnim prostorom

Dodjeljivanje određenog dijela zračnog prostora za određenu upotrebu mora se nadzirati, usklađivati i objavljivati na pravovremen način kako bi se smanjio rizik od gubitka razdvajanja između zrakoplova u svim okolnostima. Uzimajući u obzir organizaciju vojnih aktivnosti i s njima povezanih aspekata u nadležnosti država članica, upravljanje zračnim prostorom također podupire ujednačenu primjenu koncepta fleksibilne uporabe zračnog prostora kako je opisuje ICAO i kako se provodi u skladu s Uredbom (EZ) br. (XXXX/XXX) o provedbi jedinstvenog europskog neba (preinaka) radi lakšeg upravljanja zračnim prostorom i upravljanja zračnim prometom u okviru zajedničke prometne politike.

i. Projektiranje zračnog prostora

Strukture zračnog prostora i postupci letenja moraju se pravilno projektirati, ispitati i vrednovati prije nego što se uspostave i prije nego što se zrakoplovi počnu njima koristiti.

3. Sustavi i komponente

(a) Općenito

Sustavi i komponente ATM-a/ANS-a koji osiguravaju odgovarajuće informacije zrakoplovima, iz zrakoplova i na tlu, moraju biti ispravno projektirani, proizvedeni, instalirani, održavani i upravljani kako bi se osiguralo da su primjereni za svoju namjeravanu namjenu.

Sustavi i postupci posebno uključuju one koji su nužni radi potpore sljedećim djelatnostima i uslugama:

1. Upravljanje zračnim prostorom
2. Upravljanje protokom zračnog prometa
3. Usluge kontrole zračnog prometa, posebno sustavi za obradu podataka o letovima, sustavi za obradu nadzornih podataka i sustavi sa sučeljem čovjek-stroj
4. Komunikacije uključujući komunikacije zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak
5. Navigacija
6. Nadzor
7. Zrakoplovna informacijska služba
8. Uporaba meteoroloških informacija

(b) Integritet, performansa i pouzdanost sustava i komponenata

Integritet i sa sigurnošću povezana performansa sustava i komponenata, bilo u zrakoplovu, na tlu ili u svemiru, moraju biti primjereni namjeravanoj namjeni. Moraju ispunjavati zahtijevanu razinu operativne performanse za sve predviđene operativne uvjete i za cijeli vijek trajanja.

Sustavi ATM-a/ANS-a i njihove komponente projektiraju se, izrađuju, održavaju i rabe u skladu s odgovarajućim i odobrenim postupcima na način kojim se u svakom trenutku i u svim fazama leta osigurava neometano djelovanje Europske mreže za upravljanje zračnim prometom. Neometano djelovanje može se izraziti posebno u smislu razmjene informacija, uključujući odgovarajuće informacije o operativnom statusu, zajedničko tumačenje informacija, usporedive učinkovitosti obrade i pripadajuće postupke koji omogućuju zajedničku operativnu učinkovitost dogovorenu za cijelu Europsku mrežu za upravljanje zračnim prometom (EATMN) ili za njezine dijelove.

EATMN, njegovi sustavi i njihove komponente koordinirano podupiru nove dogovorene i potvrđene operativne koncepte kojima se poboljšava kvaliteta, održivost i učinkovitost usluga u zračnoj plovidbi, posebno u smislu sigurnosti i kapaciteta.

EATMN, njegovi sustavi i njihove komponente primjenom koncepta fleksibilne uporabe zračnog prostora podupiru postupnu provedbu civilno-vojne koordinacije, u mjeri nužnoj za djelotvorno upravljanje zračnim prostorom i protokom zračnog prometa te sigurnu i učinkovitu uporabu zračnog prostora za sve korisnike.

U svrhu postizanja navedenih ciljeva EATMN, njegovi sustavi i njihove komponente podupiru pravodobnu razmjenu točnih i dosljednih informacija između civilne i vojne strane tijekom svih faza leta, ne dovodeći u pitanje interese sigurnosne ili obrambene politike, uključujući zahtjeve o povjerljivosti.

(c) Projektiranje sustava i komponenata

- i. Sustavi i komponente moraju biti projektirani tako da ispunjavaju primjenjive zahtjeve u vezi sa sigurnošću.
- ii. Sustavi i komponente, gledano skupno, odvojeno i u međusobnom odnosu, moraju biti projektirani na takav način da postoji obrnuti odnos između vjerojatnosti da bilo koji kvar može rezultirati otkazivanjem cijelog sustava i ozbiljnosti njegovih učinaka na sigurnost usluga.
- iii. Sustavi i komponente, gledano pojedinačno i u međusobnoj kombinaciji, moraju biti projektirani uzevši u obzir ograničenja povezana sa sposobnostima i učinkovitošću čovjeka.
- iv. Sustavi i komponente moraju biti projektirani tako da su zaštićeni od nenamjernih štetnih interakcija s vanjskim elementima.
- v. Osoblju se na jasan, nedvosmislen i dosljedan način dostavljaju informacije potrebne za proizvodnju, instalaciju, rukovanje i održavanje sustava i komponenata, kao i informacije koje se odnose na nesigurne uvjete.

(d) Stabilna razina usluge

Razine sigurnosti sustava i komponenata moraju se održavati tijekom usluge i tijekom bilo kakvih promjena usluge.

4. *Osposobljenost kontrolora zračnog prometa*

(a) Općenito

Osoba koja pristupa osposobljavanju za zanimanje kontrolora zračnog prometa ili studira za zanimanje kontrolora zračnog prometa mora biti dovoljno zrela u obrazovnom, fizičkom i mentalnom smislu da može usvojiti, održavati i pokazati odgovarajuće teoretsko znanje i praktičnu vještinu.

(b) Teoretsko znanje

- i. Kontrolor zračnog prometa mora steći i održavati razinu znanja primjerenu aktivnostima koje izvodi i razmjernu rizicima povezanim s ovom vrstom usluge.
- ii. Stjecanje i održavanje teoretskog znanja dokazuje se trajnim ocjenjivanjem tijekom osposobljavanja ili odgovarajućim ispitima.
- iii. Stečeno teoretsko znanje mora se održavati na odgovarajućoj razini. To se dokazuje redovitim ocjenjivanjima ili ispitima. Učestalost ispita mora biti razmjerna razini rizika povezanog s ovom vrstom usluge.

(c) Praktične vještine

- i. Kontrolor zračnog prometa mora steći i održavati praktične vještine primjerene za izvođenje svojih aktivnosti. Ove vještine moraju biti razmjerne rizicima povezanim s vrstom usluge i moraju obuhvaćati, ako je primjereno, aktivnostima koje se obavljaju, najmanje sljedeće:
 - i. operativne postupke;
 - ii. aspekte specifične za zaduženje;
 - iii. neuobičajene situacije i situacije nužde te
 - iv. ljudske čimbenike.
- ii. Kontrolor zračnog prometa mora dokazati sposobnost izvođenja povezanih postupaka i zaduženja na stupnju stručnosti koji je primjeren aktivnostima koje izvodi.
- iii. Stečene praktične vještine moraju se održavati na odgovarajućoj razini. To se dokazuje redovitim ocjenjivanjima. Učestalost tih ocjenjivanja mora biti razmjerna složenosti i razini rizika povezanog s vrstom usluge i aktivnostima koje se izvode.

(d) Znanje jezika

- i. Kontrolor zračnog prometa mora dokazati svoje znanje govora i razumijevanja engleskog jezika na razini koja mu omogućava učinkovitu govornu komunikaciju u situacijama kada se koristi samo glasom (telefon, radiotelefon) i u situacijama licem u lice, u odnosu na konkretne i s poslom povezane teme, uključujući situacije nužde.
- ii. Kontrolor zračnog prometa mora također biti jezično osposobljen za govor i razumijevanje nacionalnog (nacionalnih) jezika na gore opisanoj razini kada je to potrebno u posebnom dijelu zračnog prostora u svrhu pružanja usluga ATS-a.

(e) Simulatori za osposobljavanje (STD)

Kada se STD koristi za praktično osposobljavanje za zamjećivanje situacija ili o ljudskim faktorima, ili za dokazivanje o stjecanju ili održavanju praktičnih vještina, mora imati razinu učinkovitosti koja omogućuje odgovarajuće simuliranje radnih uvjeta i operativnih situacija primjerenih za osposobljavanje koje se provodi.

(f) Program osposobljavanja

- i. Osposobljavanje se provodi programom osposobljavanja koji se može sastojati od teoretske i praktične nastave, uključujući, ako je primjereno, osposobljavanje na STD-u.
- ii. Za svaku vrstu osposobljavanja definira se i odobrava program osposobljavanja.

(g) Predavači

- i. Teorijsku nastavu moraju izvoditi predavači odgovarajuće stručnosti. Oni moraju:
 - i. posjedovati odgovarajuće znanje iz područja koje poučavaju;
 - ii. dokazati sposobnost uporabe odgovarajućih nastavnih metoda.

- ii. Praktičnu nastavu izvode predavači odgovarajuće stručnosti koji imaju sljedeće kvalifikacije:
 - i. ispunjavaju zahtjeve u vezi s teoretskim znanjem i iskustvom koji su primjereni za nastavu koju izvode;
 - ii. dokazali su sposobnost poučavanja i primjene odgovarajućih nastavnih metoda;
 - iii. izvodili su nastavne metode na postupcima za čije su podučavanje te metode namijenjene i
 - iv. redovito pohađaju osposobljavanje za obnavljanje znanja kako bi se osiguralo održavanje sposobnosti podučavanja.
- iii. Predavači za praktične vještine također moraju imati ili su imali pravo rada kao kontrolori zračnog prometa.

(h) Ocjenjivači

- i. Osobe odgovorne za ocjenjivanje vještine kontrolora zračnog prometa:
 - i. dokazale su sposobnost ocjenjivanja uspješnosti te provođenja ispitivanja i provjera kontrolora zračnog prometa;
 - ii. redovito pohađaju osposobljavanje za obnavljanje znanja kako bi se osiguralo održavanje najnovijih standarda ocjenjivanja.
- ii. Ocjenjivači praktičnih vještina također moraju imati ili su imali pravo rada kao kontrolori zračnog prometa u onim područjima u kojima provode ocjenjivanje.

i. Zdravstvena podobnost kontrolora zračnog prometa

i. Zdravstveni kriteriji

- i. Svi kontrolori zračnog prometa moraju povremeno dokazivati zdravstvenu podobnost za zadovoljavajuće obavljanje svojih aktivnosti. Sukladnost se dokazuje odgovarajućim ocjenjivanjem, pri čemu se uzima u obzir moguće mentalno i tjelesno pogoršanje stanja zbog dobi;*
- ii. Dokazivanje zdravstvene podobnost, koja uključuje tjelesnu i mentalnu podobnost, uključuje dokazivanje odsutnosti bilo kakve bolesti ili invalidnosti zbog koje osoba koja izvodi kontrolu zračnog prometa (ATC) ne bi mogla:*
 - pravilno izvoditi poslove potrebne za izvođenje usluga ATC-a,*
 - izvoditi u bilo koje doba zadaće koju su mu dodijeljene ili*
 - pravilno zapažati svoj okoliš.*
- ii. Ako se zdravstvena sposobnost ne može u cijelosti dokazati, mogu se donijeti ublažavajuće mjere koje osiguravaju podjednaku sigurnost.*

5. *Pružatelji usluga i organizacije za osposobljavanje*

(a) Usluge se ne pružaju ako nisu ispunjeni sljedeći uvjeti:

- i. pružatelj usluga ima izravno ili neizravno na temelju ugovora sredstva potrebna za opseg i područje primjene usluge. Ova sredstva između ostalog uključuju sljedeće sustave, uređaje uključujući napajanje energijom, upravljačku strukturu, osoblje, opremu i njezino održavanje, dokumentaciju o zaduženjima, odgovornostima i postupcima, pristup odgovarajućim podacima i vođenje evidencija;*
- ii. pružatelj usluga razvija i ažurira upravljačke i operativne priručnike koji se odnose na izvođenje usluga i djeluje u skladu s tim priručnicima. Ovi priručnici sadrže sve potrebne upute, informacije i postupke za rad, za upravljački sustav i za operativno osoblje za izvođenje njihovih zaduženja;*

- iii. pružatelj usluga provodi i održava upravljački sustav koji se temelji na riziku kako bi osigurao sukladnost s bitnim zahtjevima iz ovog Priloga i težio trajnom proaktivnom poboljšavanju ovog sustava;
- iv. pružatelj usluga upotrebljava samo primjereno kvalificirano i osposobljeno osoblje i provodi i održava programe osposobljavanja i provjere osoblja;
- v. pružatelj usluga uspostavlja formalnu povezanost sa svim dionicima koji mogu izravno utjecati na sigurnost njihovih usluga kako bi se osigurala sukladnost s tim bitnim zahtjevima;
- vi. pružatelj usluga uspostavlja i provodi plan mjera za nepredviđene događaje koji obuhvaća slučajeve nužde i neuobičajene situacije koje se mogu dogoditi u vezi s njegovim uslugama;
- vii. pružatelj usluga uspostavlja i održava program za sprečavanje nesreća i nezgoda i za osiguravanje sigurnosti, uključujući program izvješćivanja i analize događaja, koji se upotrebljava u okviru upravljačkog sustava kako bi se doprinijelo cilju trajnog poboljšavanja sigurnosti i
- viii. pružatelj usluga provjerava jesu li u svako doba ispunjeni zahtjevi sigurnosti i interoperabilnosti svih sustava i komponenata kojima se koristi.

(b) Usluge ATC-a ne pružaju se ako nisu ispunjeni sljedeći uvjeti:

- i. za sprečavanje umora osoblja koje izvodi usluge ATC-a primjenjuje se sustav rasporeda osoblja. Takav sustav rasporeda osoblja uključuje razdoblja rada, radno vrijeme i prilagođena razdoblja odmora. Ograničenja koja se utvrđuju ovakvim rasporedom moraju uzeti u obzir sve relevantne čimbenike koji doprinose umoru, kao što su, posebno, nedostatno spavanje, narušavanje cirkadijalnog ritma, noćni rad, kumulirano radno vrijeme tijekom određenog razdoblja i raspodjela zaduženja između osoblja;
- ii. za sprečavanje stresa osoblja koje izvodi usluge ATC-a provode se obrazovni i preventivni programi;

- iii. pružatelj usluga ATC-a ima uspostavljene postupke za provjeru jesu li kognitivne sposobnosti osoblja koje izvodi usluge ATC-a narušene i je li njihova zdravstvena podobnost nedostatna;
- iv. pri svom planiranju i operacijama pružatelj usluga ATC-a uzima u obzir operativna i tehnička ograničenja te načela ljudskog faktora.

(c) *Komunikacijske, navigacijske i/ili nadzorne usluge ne pružaju se ako nije ispunjen sljedeći uvjet:*

Pružatelj usluga pravovremeno obavještuje odgovarajuće korisnike zračnog prostora i jedinice ATS-a o operativnom statusu (i promjenama operativnog statusa) njegovih usluga koje se izvode za namjene ATS-a.

(d) *Organizacije za osposobljavanje*

Organizacija za osposobljavanje osoblja koje izvodi usluge ATC-a mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- i. mora imati sva potrebna sredstva za ispunjavanje svih obveza povezanih sa svojom djelatnošću. Ta se sredstva sastoje, između ostalog, od sljedećeg: objekata, osoblja, opreme, metodologije, dokumentacije o zadaćama, odgovornostima i postupcima, pristupu relevantnim podacima i vođenju evidencije, ali se ne ograničavaju na njih;
- ii. mora provoditi i održavati sustav upravljanja koji se odnosi na sigurnost i standard osposobljavanja te skrbiti o stalnom poboljšanju tog sustava i
- iii. mora uspostaviti sporazume s drugim odgovarajućim organizacijama, kada je to potrebno, kako bi se osigurala trajna sukladnost s bitnim zahtjevima.
